

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "РЕВІЗІЯ"

УДК. 654.63.05

Канделюк В.В., студентка 4 курсу
факультету консалтингу та міжнародного бізнесу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця,

Стрімкий розвиток ринкових відносин супроводжується перебудовою господарського механізму управління на всіх рівнях економіки та зумовлює необхідність удосконалення як фінансово-бюджетної політики в цілому, так і державного фінансового контролю зокрема. Проблеми дослідження сутності ревізії висвітлені в роботах багатьох вчених та практиків, таких, як: В.В. Павлюк, В.М. Сердюк, Ш.М. Акаєв, [2], В.М. Мурашко, Т.М. Сторожук, О.В. Мурашко, [3], Л.В. Дікань, [4], М. Куркін, В.Д. Понікаров, [5] та ін. Аналіз літературних джерел стосовно досліджуваного питання дозволяє дійти висновку, що на сьогодні не існує єдиного підходу до визначення сутності ревізії. Саме тому виникає потреба в ретельному дослідженні визначення поняття "ревізія". На сьогодні особливого значення в цьому контексті набувають теоретичні основи ревізії, що зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Мета даного дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні сутності ревізії в сучасних умовах господарювання.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання: проаналізувати визначення поняття ревізія сучасними вченими; виділити підходи до визначення поняття "ревізія".

Поняття «ревізія» походить від латинського слова «revizio» і перекладається як «перегляд» або «знову оглядаю». На сьогоднішній день не існує єдиних підходів до визначення поняття «ревізія». Ревізію поряд з перевіркою, спостереженням, порівнянням, розслідуванням, експертизою і лабораторними аналізами одні спеціалісти відносять до форми господарського контролю, інші – до найважливіших його методів, а треті – одночасно до методу і форми здійснення контролю [65].

Сутність поняття «ревізія» досліджували багато вчених, визначення яких наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Визначення поняття ревізії

Автор	Визначення
Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», [1]	полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб
В.В. Павлюк, В.М. Сердюк, Ш.М. Акаєв, [2]	комплексне спостереження всього процесу фінансово-господарської діяльності контрольованого об'єкта з наступною оцінкою обґрунтованості й доцільності його роботи.
В.М. Мурашко, Т.М. Сторожук, О.В. Мурашко, [3]	система контрольних процедур, що здійснюються спеціальним ревізійним апаратом, який за певний період часу перевіряє виробничу і фінансово-господарську діяльність підприємств, з точки зору доцільності та економічної ефективності, достовірності і законності здійснених господарських операцій, забезпечення збереження засобів виробництва і предметів праці.
Л.В. Дікань, [4]	документальний спосіб перевірки діяльності суб'єкта господарювання з погляду дотримання законності та доцільності здійснення господарських операцій, ефективності та якості роботи на основі використання даних обліку, звітності та інших джерел.
М. Куркін, В.Д. Понікаров, [5]	форма наступного контролю, що представляє собою систему обов'язкових контрольних дій по документальній і фактичній перевірці дотримання підприємством, установою чи організацією законодавства з фінансових питань, законності, доцільності та ефективності здійснених господарських і фінансових операцій, достовірності обліку і звітності; спосіб викриття і документування незаконного утворення, розподілу та використання фінансових ресурсів, нестачі коштів і матеріальних цінностей, а також метод аналізу законності і правильності дій посадових осіб при здійсненні фінансово-господарських операцій.

Як видно із табл.1, єдиного трактування поняття «ревізія» на сьогодні не існує. Тому, на думку автора, доцільним є виділення підходів при розгляді вищенаведених понять.

Підходи при розгляді поняття «ревізія» наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Підходи до розгляду поняття «ревізія»

Законодавчі акти та літературні джерела	Підходи				
	Спостереженн	Система	Перевірка	Спосіб	Форма
1	2	3	4	5	6
Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»	-	-	+	+	+
В.В. Павлюк, В.М. Сердюк, Ш.М. Акаєв, [2]	+	-	-	-	-
В.М. Мурашко, Т.М. Сторожук, О.В. Мурашко, [37]	-	+	-	-	-
Л.В. Дікань, [4]	-	-	-	+	-
М. Куркін, В.Д. Понікаров, [5]	-	-	-	+	+
Сучасний економічний словник, [6]	-	-	+	-	-

Як уже зазначалося, кожний автор трактує поняття «ревізія» по різному. Проаналізувавши табл.2 можна виділити п'ять основних підходів до розгляду поняття «ревізія», а саме: спостереження, система, перевірка, спосіб та форма.

Так наприклад, В.В. Павлюк, В.М. Сердюк, Ш.М. Акаєв, [2] розглядають ревізію як спостереження. Даний підхід не повністю розкриває визначення поняття «ревізія», так як ревізія – це не спостереження, а перевірка всього процесу фінансово-господарської діяльності контрольованого об'єкта. Доцільно було би б розглядати ревізію як комплексну перевірку всього процесу фінансово-господарської діяльності контрольованого об'єкта з наступною оцінкою обґрунтованості й доцільності його роботи.

В.М. Мурашко, Т.М. Сторожук, О.В. Мурашко, [3] розглядають ревізію як систему контрольних процедур. Даний підхід не повністю розкриває мету ревізії, так як ревізія здійснюється не тільки з метою

доцільності та економічної ефективності, достовірності і законності здійснених господарських операцій, забезпечення збереження засобів виробництва і предметів праці. Доцільно було би розглядати ревізію і з метою викриття і документування незаконного утворення, розподілу та використання фінансових ресурсів, нестачі коштів і матеріальних цінностей.

Сучасний економічний словник [6] розглядають ревізію як перевірку. На думку автора даний підхід найповніше розглядає поняття «ревізії», так як розкриває суб'єкт, об'єкт та мету ревізії.

Л.В. Дікань, [4] та М. Куркін, В.Д. Понікаров, [5] розглядають ревізію як спосіб викриття нестач. Даний підхід не повністю розкриває зміст ревізії, так як ревізія – це не лише спосіб розкриття нестач, а й комплекс процедур, які направлені на перевірку об'єкта ревізії.

М. Куркін, В.Д. Понікаров, [5] розглядають ревізію як форму контролю. Даний підхід не повністю розкриває мету ревізії. Оскільки ревізія проводиться не тільки з метою встановлення дотримання підприємством, установою чи організацією законодавства з фінансових питань, законності, доцільності та ефективності здійснених господарських і фінансових операцій, достовірності обліку і звітності, а також і з метою виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб.

Вивчивши та проаналізувавши поняття «ревізії», які були приведені в табл.1. та в табл.2. автор вважає за необхідне доповнити і уточнити поняття ревізії.

На думку автора, ревізія представляє собою комплекс процедур, оскільки комплекс процедур – це сукупність дій суб'єкта над об'єктом в процесі їх взаємодії. Саме тому, ревізія це – комплекс процедур, які здійснюють контролюючі органи при фактичній та документальній перевірці з метою встановлення дотримання підприємством, установою чи організацією законодавства з фінансових питань, законності, доцільності та ефективності здійснених господарських і фінансових операцій, достовірності обліку і звітності за певний період часу,

виявлення порушень законодавства, встановлення винних осіб, їх покарання та попередження фінансових зловживань.

Наукова новизна полягає в уточненні та доповненні уже існуючих визначень поняття "ревізії", а саме була уточнена мета ревізії: встановлення дотримання підприємством, установою чи організацією законодавства з фінансових питань, законності, доцільності та ефективності здійснених господарських і фінансових операцій, достовірності обліку і звітності за певний період часу, виявлення порушень законодавства, встановлення винних осіб, їх покарання та попередження фінансових зловживань.

Література

1. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2939-12>.

2. Павлюк В.В., Сердюк В.М., Акаєв Ш.М. Контроль і ревізія. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 196 с

3. Мурашко, В. М. Контроль і ревізія діяльності підприємств промисловості України : Навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. / В.М. Мурашко, Т.М. Сторожук, О.В. Мурашко. 2-ге вид., перероб. та доп. Видання : ЦУЛ, 2013. Бібліогр. : с. 309-311.

4. Ревізії та перевірки за зверненнями правоохоронних органів [Текст] : навч. посіб. / М. В. Куркін, В. Д. Понікаров. - Х. : Східно-регіонал. центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2003. - 412 с.

5. Дікань Л. В. Контроль і ревізія / Л. В. Дікань. – К. : Центр навч. л-ри, 2007. – 245 с.

6. Сучасний економічний словник Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева: Инфра-М (2008): 512 с.

Науковий керівник,
к.е.н., професор

Дікань Л. В.

Опубліковано в авторській редакції